

European Electoral Studies

VOLUME: 2
ISSUE: 2

Parlamentní volby v Estonsku 2007

(Parliamentary Elections in Estonia 2007)

Leona Kleinová (lsuberto@mail.muni.cz)

Abstract:

The article presents the results of March 2007 parliamentary elections in Estonia. The main attention is paid to the results of the 2007 election which are compared with the results of the parliamentary elections in 2003. The territorial support of the main Estonian political parties is also analysed.

Keywords: *Estonia, elections, electoral system, political parties.*

1. Úvod

Estonská republika je země, která v průběhu devadesátých let 20. století prošla transformačním procesem. První zcela svobodné volby po totalitní zkušenosti se konaly v roce 1992 na tříleté funkční období. Od roku 1995 je v Estonsku zavedeno čtyřleté funkční období parlamentu. V letošním roce se tak konaly již páté svobodné volby. Cílem této práce je podat stručný pohled na estonský volební systém a výsledky posledních voleb. V první části práce se budu věnovat estonskému volebnímu systému, v druhé části se budu zabývat samotnými výsledky voleb a v poslední části se budu věnovat rozložení volební podpory jednotlivých stran v rámci celého Estonska.

2. Volební systém

V Estonsku se setkáváme s poměrným volebním systémem, který byl inspirován finským modelem personalizovaných stranických kandidátních listin (Švec 2004: 130).

Obecná volební pravidla jsou dána článkem 60 estonské ústavy, podrobně upravuje volební akt zákon Parlamentu Estonska, který vstoupil v platnost 18. července 2002. Volby v souladu s článkem 78 Ústavy vyhlašuje prezident republiky ve čtyřletých intervalech vždy na první neděli v březnu (Electoral system, National Electoral Committee). Kromě kandidátů politických stran se voleb mohou zúčastnit rovněž nezávislí kandidáti.

V rámci estonského parlamentu je obsazováno 101 křesel. Volba probíhá ve 12 vícemandátových obvodech, přičemž v každém je voleno mezi 6–12 kandidáty. Mandáty jsou proporcionalně distribuovány na základě počtu voličů v jednotlivých volebních obvodech (Electoral system, National Electoral Committee). Pro přepočítání hlasů na mandáty se používá Hareova kvóta na úrovni volebních obvodů (nejprve pro jednotlivé kandidáty a posléze pro strany, které překročily 5% klauzuli), v posledním skrutiniu pak modifikovaná d'Hondtova metoda volebního dělitele. Platí 5% volební klauzule (Švec 2004: 130). Aktivním volebním právem jsou nadáni občané Estonska starší 18 let, pasivním volebním právem pak disponují občané, kteří dosáhli věku 21 let.

Mandáty v estonských volbách jsou přidělovány na základě součtů hlasů postupně ve třech skrutiniích. V prvním skrutiniu mandát získá kandidát, který obdrží stejný počet hlasů, jakým je jednoduchá kvóta v jeho volebním obvodu. Jednoduchý kvocient se vypočítává pro každý volební obvod tak, že se vydělí počet hlasů ve volebním regionu počtem mandátů přidělených volebnímu obvodu (Electoral system, National Electoral Committee).

Ve druhém skrutiniu se mandáty přidělují kandidátním listinám politických stran, které obdržely více než 5 % hlasů na národní úrovni, s kandidáty řazenými v souladu s počtem přímých hlasů, které obdrželi. Kandidátní listina obdrží tolik mandátů, kolikrát počet obdržených hlasů ve volebním obvodu překročí jednoduchou volební kvótu. Kandidáti, kteří obdrží minimálně 10 % hlasů z jednoduché kvóty, jsou zvoleni (Electoral system, National Electoral Committee) .

Ve třetím skrutiniu jsou všechny zbývající mandáty distribuovány mezi národní kandidátní listiny, které překročily 5% volební klauzuli. V této distribuci hlasů se používá modifikovaná metoda d'Hondtova dělitele. V tomto případě se dělí číselnou řadou $1; 2^{0,9}; 3^{0,9}; 4^{0,9}; \dots$, která zvýhodňuje velké strany ve srovnání s klasickým d'Hondtovým dělitelem (Havlík - Šedo - Čaloud 2004: 126). Zbývající mandáty obdrží kandidáti shora kandidátní listiny, kteří obdrží minimálně 5 % hlasů jednoduché kvóty ve svých volebních obvodech (Electoral system, National Electoral Committee).

3. Parlamentní volby v Estonsku v roce 2007

V letošních volbách estonští voliči disponovali několika možnostmi volby. Na území Estonska bylo možné volit v předtermínech 19.–23. února a 26.–28. února a samozřejmě v rámci volebního dne 4. března od 9.00 do 20.00 hodin. Estonci žijící v zahraničí měli možnost volit dopisem nebo na zahraničních misích.

Zvláštností těchto voleb byla poprvé možnost hlasování prostřednictvím internetu. Elektronické hlasování v Estonsku bylo uvedeno do provozu v říjnu 2005 v rámci lokálních voleb. Estonsko se stalo první zemí na světě, která přijala legislativu pro možnost internetové volby v nejdůležitějších volbách, tedy volbách parlamentních. K internetové volbě byla zřízena speciální webová stránka www.valimised.ee, na níž bylo možné volit od 26. do 28. února 2007. K elektronické volbě musel být volič držitelem ID karty s platnou certifikací a PIN kódem. V rámci

časového limitu mohla být volba prostřednictvím internetu měněna, přičemž za platnou se považovala volba poslední (Election and e-voting). Možnosti volby prostřednictvím internetu využilo 30 275 voličů, tzn. 3,4 % občanů (Estonian Parliamentary Elections 2007).

4. Výsledky parlamentních voleb v Estonsku v roce 2007

Parlamentních voleb v roce 2007 se v Estonsku zúčastnilo 546 139 voličů, což je 61 % z celkového počtu zaregistrovaných voličů. Nejvyšší účast voličů byla zaznamenána v hlavním městě Tallinu, a to 65,8 % voličů, nejmenší byla naopak ve volebním obvodě Ida-Virumaa, kde se k volebním urnám dostavilo pouze 52,2 % voličů. Volební účast tak byla v letošních volbách téměř o 3 % vyšší než v roce 2003 (58,2 % v roce 2003, 57,4 % v roce 1999, 69,1 % v roce 1995 a 67,8 % v roce 1992) (Riigikogu Valimine).

Ve volbách v roce 2007 se podařilo překonat 5% volební klauzuli celkem šesti politickým subjektům: Reformní strana, Estonská strana středu, Vlastenecká unie a Res Publica, Estonská sociální demokracie, Estonští zelení, Estonská venkovská lidová strana. Hranici 1 % překročily ještě další dvě politické strany: Estonští křesťanští demokraté a Konstituční strana. Ostatní subjekty hrály ve volbách zcela marginální roli a dosáhly maximálně 0,2 % hlasů (Parliamentary Elections 2007).

Vítězem voleb se v rámci celé země stala s 27,8 % hlasů Reformní strana, která v porovnání s volbami v roce 2003 získala o 12 % více hlasů, a vyhoupla se tak ze třetího místa do čela soutěže politických stran. Téměř stejného výsledku jako v roce 2003 dosáhla Strana středu, která s 26,1 % obsadila opět druhé místo. Res Publica, sloučená s Vlasteneckou unií, neobhájila v letošních volbách vítězství z roku 2003 a se ztrátou 16 % hlasů s celkovým počtem 98 347 hlasů, tedy 17,9 % obsadila třetí místo. S 10,6 % hlasů si o čtyři procenta polepšili čtvrtí sociální demokraté. Stejného výsledku jako v roce 2003 dosáhli Estonští zelení, celkem obdrželi 7,1 % hlasů. Posledním subjektem, kterému se podařilo překonat 5% hranici, byla rovněž se 7,1 % hlasů venkovská Estonská lidová unie, která si oproti roku 2003 o sedm procent pohoršila.

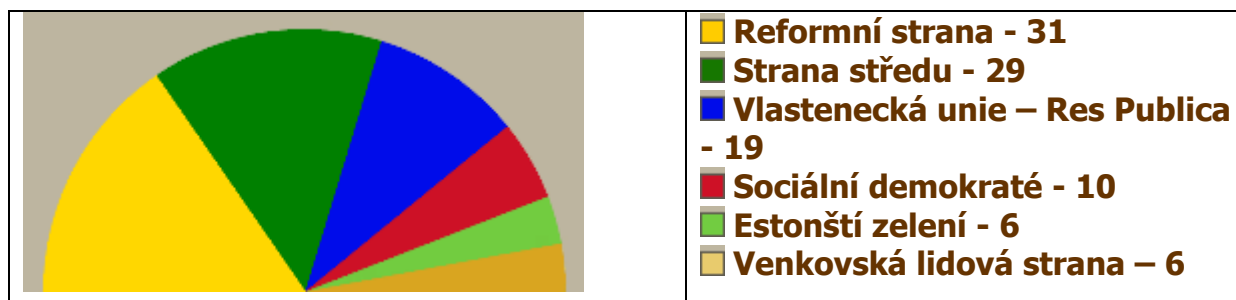
Tabulka 1. Výsledky voleb v roce 2007 a v roce 2003 v Estonsku

Strana	Počet hlasů				Počet mandátů		
	(abs.)		(%)				
	2007	2003	2007	2003	2007	2003	změna
Estonská reformní strana (Eesti Reformierakond – ERE)	153044	87551	27,82	17,69	31	19	12
Estonská strana středu (Eesti Keskerakond – EKE)	143518	125709	26,08	25,4	29	28	1
Vlastenecká unie a Res Publica (Erakond Isamaa ja Res Publica Liit – IRP)	98347	121856	17,87	24,62	19	28+6	-15
Sociálně demokratická strana (Sotsiaaldemokraatlik Erakond – SDE)	58363	2059	10,61	0,42	10	0	10
Estonská strana zelených (Vene Erakond Eesti – VEE)	39279	36169	7,14	7,31	6	7	-1
Estonská lidová unie (Eestimaa Rahvaliid – ERL)	39215	64463	7,13	13,02	6	13	-7
Strana estonských křesťanských demokratů (Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid – EEKD)	9456	5275	1,72	1,07	0	0	0
Konstituční strana (Kostitutsioonierakond – KE)	5464	11113	0,99	2,24	0	0	0
Strana nezávislosti (Eesti Iseseisvupartei – EIP)	1273	2705	0,23	0,55	0	0	0
Ruská strana v Estonsku (Erakond Eestimaa Rohelised – EER)	1084	990	0,20	0,20	0	0	0
Estonská levicová strana (Eesti Vasakpartei – EVP)	607	2059	0,11	0,49	0	0	0
Nezávislí kandidáti	563	2161	0,10	0,44	0	0	0

Zdroj: Riigikogu Valimine (<http://www.vvk.ee/r07/index.html>).

Nejvíce mandátů v letošních volbách získala Reformní strana – 31 (Obrázek 1 – Distribuce mandátů), jen o dva mandáty méně získala Strana středu. Výrazně méně mandátů již obdržela třetí Vlastenecká unie – Res Publica – 19, následovaná sociální demokracií s 10 mandáty. Strana zelených a Venkovská strana obdržely shodně po šesti mandátech.

Obrázek1. Distribuce mandátů

Zdroj: Estonská národní volební komise <http://www.vvk.ee/r07/paev3eng.html>

5. Rozložení volební podpory

Volební podpora pro jednotlivé politické subjekty nebyla v regionech shodná. 12 volebních obvodů je tvořeno 24 správními obvody (Obrázek č. 2 – osm správních obvodů náležejících k hlavnímu městu je označeno pouze názvem hlavního města Tallin) (Eesti Vabariik). Tabulka č. 2 uvádí volební obvody a zařazení správních celků do jednotlivých volebních obvodů. Pro správní celky Tallin 1, Tallin 2 a Tallin 3 byly výsledky voleb sčítány společně. Výsledky voleb tak jsou k dispozici za 19, nikoliv 24 celků. Volební podpora jednotlivých stran je napříč správními celky velice rozdílná.

Obrázek 2. Správní obvody Estonska

Zdroj: Estonská národní volební komise
(<http://www.vvk.ee/r07/valimiskomisjonid.stm>)

Reformní strana, která celkově zvítězila na celostátní úrovni, obdržela nejvíce hlasů pouze v 10 správních obvodech – Tallin 3, Harju (4), Rapla (4), Saare (5), Järva (8), Viljandi (8), Tartu (9), Tartu City (10) a Põlva (11).¹ Nejlepšího výsledku dosáhla Reformní strana ve správním obvodě Harju se ziskem 38,7 % hlasů. Nejhoršího výsledku Reformisté dosáhli v sedmém volebním obvodě s jedním správním celkem Ida-Viru, kde obdrželi pouhých 15,4 % hlasů. Naopak nejlepšího výsledku 55,2 % hlasů dosáhla v tomto správním obvodě celkově druhá Strana středu. Vítěze voleb Strana středu porazila ještě v dalších pěti správních obvodech – Tallin 1, Tallin 2, Lääne – Viru (6), Jõgeva (9) a Valga (11). V dalších výsledcích Strany středu nejsou patrné nečekané výkyvy. Nejhoršího výsledku dosáhli centristé se 14 % hlasů ve správním obvodě Hiju v pátém volebním obvodě, ve kterém s 26,8 % zvítězila Sociálně demokratická strana (SDE). Celkové prvenství SDE získala rovněž v jedenáctém volebním obvodě ve správním celku Võru se získanými 24,2 % hlasů. Zajímavé jsou rovněž výsledky celkově poslední venkovské Lidové unie, která v obvodech hlavního města Tallinu dosáhla přibližně jednoprocenní podpory, zatímco

¹ Čísla v závorkách uvádějí číslo volebního obvodu, ve kterém se daný správní celek nachází.

v obvodě Jõvega (9) získala 30,2 % hlasů. Vlastenecká strana a Res Publica ani Estonští zelení nedosáhli v žádném správním celku výrazných výsledků.

Nová vláda Estonska pod vedením lídra reformistů Andrusse Ansipa vzešla z koalice tří stran – Reformní strany, Vlastenecké unie a sociálních demokratů. Tato vládní koalice disponuje ve 101 Rigiikogu pohodlnou 60mandátovou většinou.

Tabulka 2. Volební obvody

Volební obvod	Správní obvod	ERE	EKE	IRL	VEE	SDE	ERL
1 Tallin	Haabersti linnaosa	24,8	33,3	19,6	7,2	9,4	1,2
	Põhja-Tallinna linnaosa						
	Kristiine linnaosa						
2 Tallin	Kesklinna linnaosa	21,2	39,0	19,9	6,5	7,7	1,3
	Lasnamäe linnaosa						
	Pirita linnaosa						
3 Tallin	Mustamäe linnaosa	32,6	24,7	19,2	7,8	10,2	1,9
	Nõmme linnaosa						
4	Harju maakond	38,7	17,0	19,4	9,7	8,0	3,0
	Rapla maakond	35,1	18,6	17,2	9,6	9,2	7,7
5	Hiju maakond	22,3	14,0	13,0	5,9	26,8	15,0
	Lääne maakond	31,6	21,3	16,4	9,7	11,9	5,0
	Saare maakond	34,0	23,1	13,3	6,0	7,3	10,5
6	Lääne-Viru maakond	24,1	25,7	17,8	6,9	14,3	9,2
7	Ida-Viru maakond	15,4	55,2	8,4	3,3	4,1	8,9
8	Järva maakond	25,0	23,1	16,7	5,9	18,0	9,3
	Viljandi maakond	27,0	21,7	18,6	7,3	11,8	11,9
9	Jõgeva maakond	18,7	23,9	12,7	4,1	8,3	30,2
	Tartu maakond	28,2	20,5	17,1	6,4	6,7	17,6
10	Tartu linn	34,5	17,0	21,2	8,0	13,4	3,8
11	Võru maakond	22,5	18,1	17,8	5,1	24,2	10,2
	Valga maakond	22,5	26,3	13,5	4,7	12,1	18,5
	Põlva maakond	28,9	24,5	9,2	5,4	15,0	15,1
12	Pärnu maakond	27,7	23,0	19,1	8,1	10,8	8,4

Zdroj: Estonská volební komise/zpracování autorka

Seznam použité literatury

Havlík, V. – Šedo, J. – Čaloud, D. (2004): Systémy poměrného zastoupení. In: Chytilík, R. – Šedo, J. (eds.): *Volební systémy*. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, s. 104-142.

Švec, L. (2004): Estonsko. In: Kubát, M. a kol.: *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha, Eurolex Bohemia, s. 120-136.

Internetové zdroje

Eesti Vabariik (<http://www.vvk.ee/r07/valimiskomisjonid.stm>).

Elections and E-voting (http://www.valimised.ee/teema_eng.html).

Electoral system, National Electoral Committee

(http://www.vm.ee/estonia/kat_172/3288.html).

Estonian Parliamentary Elections, 2007

(http://en.wikipedia.org/wiki/Estonian_parliamentary_election,_2007#_note-2#_note-2).

Parliamentary Elections 2007 (<http://www.vvk.ee/r07/paev3eng.html#>).

Riigoku Valimine (<http://www.vvk.ee/r07/index.html>).